

บันทึกการประชุม

คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๑๗๔

วันพฤหัสบดี ที่ ๘ กันยายน ๒๕๕๙

ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

กรรมการผู้มาประชุม คือ

๑. นายมีชัย ฤชุพันธุ์	ประธานกรรมการ
๒. นายสุพจน์ ไข่มุกด์	รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง
๓. นายอภิชาติ สุขัคคานนท์	รองประธานกรรมการ คนที่สอง
๔. นายนครินทร์ สิงห์เสณี	โฆษกกรรมการ
๕. นายอุดม รัฐอมฤต	โฆษกกรรมการ
๖. นางจรี วิจิตรวาทการ	กรรมการ
๗. นายชาติชาย ณ เชียงใหม่	กรรมการ
๘. นายนิติพันธุ์ เชื้อบุญชัย	กรรมการ
๙. นายธีรชัย ณ นคร	กรรมการ
๑๐. นายประพันธ์ นัยโกวิท	กรรมการ
๑๑. นายภัทร คำพิทักษ์	กรรมการ
๑๒. นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์	กรรมการ
๑๓. พลตรี วีระ โรจน์นาศ	กรรมการ
๑๔. นายศุภชัย ยาวะประภาส	กรรมการ
๑๕. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	กรรมการ
๑๖. นายอัษฎพร จารุจินดา	กรรมการ
๑๗. พลเอก อภิรัฐพร เจริญพานิช	กรรมการ
๑๘. นายธนาวัฒน์ สัมพันธ์ทอง	เลขานุการกรรมการ คนที่สอง

กรรมการผู้ไม่มาประชุม คือ

๑. นางกิริษณา สุมาวงศ์	(ลาการประชุม)
๒. นายปกรณ์ นิลประพันธ์	(ลาการประชุม)

ผู้เข้าร่วมประชุม คือ

ผู้ช่วยเลขานุการในคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

นายวรার্থ ห่งฟุ่ม

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

นายนาถะ ดวงวิชัย

ผู้บังคับบัญชาในกลุ่มงานประธานรัฐสภา

ผู้ชำนาญการประจำตัวกรรมการ

นายณัฐ มโนกุลอนันต์

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑. นางพงษ์สวาท ภายอรุณสุทธิ

กรรมการร่างกฎหมายประจำ

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๒. นางพรพิมล สัมฤทธิ์ผ่อง

ผู้อำนวยการฝ่ายพัฒนาหลักกฎหมายปกครอง

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๓. นางสาวจรรยาพร พงศาวิบูล

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

๔. นางสาวคณินิจ แซ่เฮง

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

๕. นางรัชณี รุจิขจรเดช

นักกฎหมายกฤษฎีกาชำนาญการ

ผู้ที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเชิญเข้าร่วมประชุม

คณะกรรมการการเลือกตั้ง

๑. นายสมชัย ศรีสุทธิยากร

กรรมการการเลือกตั้ง

๒. พันโท สดุดี ภาวภูตานนท์ ณ มหาสารคาม

ผู้อำนวยการสำนักกิจการพรรคการเมือง

และการออกเสียงประชามติ

๓. ร้อยตำรวจเอก นิยม เพ็ชรโกมล

ผู้เชี่ยวชาญประจำกรรมการการเลือกตั้ง

๔. นายกิตติพล พยัคฆเดชาพันธ์

ผู้อำนวยการฝ่ายกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง

๕. นางสาวอาภรณ์ ศุภเดโชชัย

ผู้อำนวยการฝ่ายประชาสัมพันธ์

๖. นายโชคดี ด้วงแป้น

พนักงานการเลือกตั้ง

๗. นายทรงยศ กนกวรรณจรัส

พนักงานการเลือกตั้ง

๘. นายภาคิน รอดทิม

พนักงานการเลือกตั้ง

เริ่มประชุมเวลา ๑๓.๕๐ นาฬิกา

เมื่อกรรมการมาครบองค์ประชุมแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวเปิดประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระการประชุม สรุปสาระสำคัญได้ ดังนี้

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานแจ้งต่อที่ประชุม

ไม่มี

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองบันทึกการประชุม

คณะกรรมการมีมติเลื่อนรับรองบันทึกการประชุม

(บันทึกการประชุม ครั้งที่ ๑๐ วันจันทร์ ที่ ๑๙ ตุลาคม ๒๕๕๘ ถึงครั้งที่ ๑๓๓ วันพุธ ที่ ๗ กันยายน ๒๕๕๙ อยู่ระหว่างการตรวจทานของคณะกรรมการพิจารณาตรวจบันทึกการประชุมและรายงานการประชุม)

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องพิจารณา

พิจารณาแนวทางการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ

ประธานกรรมการกล่าวเชิญนายสมชัย ศรีสุทธิยากร กรรมการการเลือกตั้ง ให้ข้อมูลเกี่ยวกับร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองที่เสนอโดยคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่ามีความเปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างไร เพราะเหตุใด และคาดหวังให้เกิดผลเป็นอย่างไร

นายสมชัย ศรีสุทธิยากร กรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงต่อที่ประชุมว่า หน้าที่ในการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญเป็นหน้าที่ของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ ส่วนคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่เป็นเพียงผู้กร่างในเบื้องต้น โดยกร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง คณะกรรมการการเลือกตั้งยึดหลักการปรับปรุงสิ่งที่เป็นปัญหาในอดีต โดยคาดหวังให้เกิดผลสามประการ คือ

ประการที่หนึ่ง ทำอย่างไรให้พรรคการเมืองมีความเข้มแข็ง เป็นสถาบันการเมือง และเป็นที่ยังชีพทางการเมืองของประชาชนได้ เนื่องจากการดำรงอยู่ของพรรคการเมืองยังขาดความต่อเนื่อง การบริหารงานของพรรคการเมืองยังขาดความเป็นมืออาชีพ มีการตั้งพรรคการเมืองเฉพาะกิจจำนวนมาก คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงสร้างกลไกตั้งแต่การก่อตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ให้มีความยากมากขึ้น โดยกำหนดให้ผู้ที่จะก่อตั้งพรรคการเมืองขึ้นใหม่ต้องมีสมาชิกจำนวนห้าพันคน และต้องจ่ายค่าสมัครเป็นสมาชิกคนละสองร้อยบาท มีสาขาพรรคการเมืองภูมิภาคละหนึ่งแห่ง และมีสมาชิกภูมิภาคละห้าร้อยคน นอกจากนี้ยังสร้างกลไกทางการเงินของพรรคการเมือง โดยในระบบการเสียภาษีเงินได้ของประชาชนจะเปิดช่องให้มีการบริจาคเงินให้พรรคการเมืองเพิ่มขึ้นจากหนึ่งร้อยบาทเป็นห้าร้อยบาท และเปิดช่องทางการบริจาคเงินให้พรรคการเมืองช่องทางอื่น ๆ เช่น ให้ผู้บริจาคเงินให้พรรคการเมืองสามารถนำไปลดหย่อนภาษีได้ไม่เกินห้าหมื่นบาทกรณีเป็นบุคคลธรรมดา และไม่เกินสองแสนบาทกรณีเป็นนิติบุคคล เป็นต้น

ประการที่สอง ทำอย่างไรให้กระบวนการคัดกรองผู้สมัครของพรรคการเมืองที่จะลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรทั้งแบบบัญชีรายชื่อและแบบเขตเลือกตั้งมีคุณภาพและเป็นที่ยังชีพของประชาชน โดยไม่ใช่การคัดเลือกจากหัวหน้าพรรคการเมืองเท่านั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงสร้างกลไกแบบ primary vote คือ กำหนดกระบวนการสรรหาผู้สมัครของพรรคการเมืองที่จะลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรให้มาจากการประชุมสาขาของพรรคการเมืองและให้มีความหลากหลายทั้งเพศและอาชีพ ซึ่งจะทำให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน โดยกำหนดให้กระบวนการดังกล่าวมีผลใช้บังคับเมื่อพ้นสองปีนับแต่วันที่ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองมีผลใช้บังคับ เพื่อไม่ให้เป็นการกระทบพรรคการเมืองมากเกินไป นอกจากนี้ ได้กำหนดห้ามมิให้บุคคลภายนอกซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมืองดำเนินกิจกรรมใด ๆ ในพรรคการเมือง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการครอบงำ

ประการที่สาม ทำอย่างไรให้นโยบายหาเสียงของพรรคการเมืองปฏิบัติได้จริง เกิดผลดีต่อบ้านเมืองทั้งในระยะสั้นและระยะยาว และไม่เป็นนโยบายประชานิยมที่จะทำให้เกิดภาระทางการเงินการคลังของ

ประเทศ คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงสร้างกลไกเกี่ยวกับการเสนอนโยบายของพรรคการเมืองว่าต้องมีองค์ประกอบสี่ประการ คือ ๑) ที่มาของงบประมาณ ๒) ระยะเวลาในการดำเนินการ ๓) การคำนึงถึงประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นและความคุ้มค่า และ ๔) การวิเคราะห์ผลกระทบและความเสี่ยงที่เกิดขึ้น โดยให้จัดทำเป็นรายงานเสนอมายังคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่เพียงเผยแพร่รายงานดังกล่าวให้ประชาชนรับทราบและตรวจสอบ หากพรรคการเมืองไม่จัดส่งรายงานดังกล่าวมา ยังคณะกรรมการการเลือกตั้ง การเสนอนโยบายหาเสียงดังกล่าวของพรรคการเมืองจะกระทำมิได้ นอกจากนี้ยังสร้างกลไกให้มีการยุบพรรคการเมืองได้ยากขึ้น เช่น หากกรรมการบริหารของพรรคการเมืองกระทำผิดกฎหมายก็จะเป็นความผิดส่วนบุคคลโดยไม่เกี่ยวข้องกับพรรคการเมืองที่สังกัด แต่หากพรรคการเมืองใดไม่ส่งผู้สมัครลงสมัครรับเลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็จะให้ยุบพรรคการเมือง เพื่อป้องกันไม่ให้เกิดการจัดตั้งพรรคการเมืองเพื่อมาขอรับเงินสนับสนุนจากคณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นต้น

ประธานกรรมการสอบถามว่า กลไกที่จะทำให้การทำงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งในการตรวจสอบการประพฤติไม่ชอบในการเลือกตั้งให้มีประสิทธิภาพในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญบัญญัติไว้หรือไม่

นายสมชัย ศรีสุทธิยากร กรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า กลไกดังกล่าวได้บัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยคณะกรรมการการเลือกตั้งจะพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้งในวันอังคาร ที่ ๒๐ กันยายน ๒๕๕๙ ส่วนวันอังคาร ที่ ๑๓ กันยายน ๒๕๕๙ คณะกรรมการการเลือกตั้งจะพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และวันอังคาร ที่ ๒๗ กันยายน ๒๕๕๙ คณะกรรมการการเลือกตั้งจะพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญแต่ละฉบับเสร็จแล้วก็ส่งให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาต่อไป

ประธานกรรมการกล่าวว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งควรจัดทำสรุปร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญแต่ละฉบับว่า มีเรื่องใดที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิม และเรื่องใดเป็นเรื่องใหม่

นายอมร วาณิชวิวัฒน์ กรรมการ สอบถามว่า ๑) สิ่งที่เป็นอุปสรรคในการเป็นสมาชิกพรรค เช่น การถูกตัดสิทธิต่าง ๆ ได้มีการปรับปรุงแก้ไขหรือไม่ ๒) การขอเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองจะต้องมีการเขียนโครงการด้วยหรือไม่ ๓) การใช้จ่ายเงินของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองเพื่อพัฒนาบุคลากร คณะกรรมการการเลือกตั้งมีความเห็นอย่างไร และ ๔) จะให้ประชาชนซึ่งไม่ใช่สมาชิกของพรรคการเมืองร่วมกันเสนอชื่อผู้สมัครของพรรคการเมืองที่จะลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในระบบ primary vote ได้หรือไม่

นายสมชัย ศรีสุทธิยากร กรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า การตัดสิทธิบางประการของผู้ที่เป็นสมาชิกพรรคการเมืองจะถูกกำหนดไว้ในกฎระเบียบของหน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ ซึ่งจะไม่ได้บัญญัติไว้ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง ส่วนการขอเงินสนับสนุนของพรรคการเมืองจะต้องมีการเขียนโครงการด้วย โดยคณะกรรมการกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองจะเป็นผู้พิจารณา นอกจากนี้ การใช้จ่ายเงินของกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองเพื่อพัฒนาบุคลากรจะต้องทำให้คนของพรรคการเมืองมีคุณภาพที่ดีขึ้น

พันโท สดุดี ภาภูตานนท์ ณ มหาสารคาม ผู้อำนวยการสำนักกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงเพิ่มเติมว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองได้มีการออกแบบการได้มาซึ่งรายชื่อผู้สมัครเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของพรรคการเมืองในระบบ

primary vote ซึ่งต้องมาจากสาขาพรรคการเมืองว่า จังหวัดใดมีสาขาพรรคการเมือง ให้มีการประชุมใหญ่ของสาขาพรรคการเมืองเพื่อเสนอรายชื่อสมาชิกภายในจังหวัดขึ้นมา แต่หากจังหวัดใดที่ยังไม่อาจตั้งสาขาพรรคการเมืองได้ ต้องมีสมาชิกพรรคการเมืองไม่น้อยกว่าสองร้อยคน และมีองค์ประชุมไม่น้อยกว่าห้าสิบคน จึงสามารถเสนอรายชื่อได้ จากนั้น คณะกรรมการคัดเลือกผู้สมัครจะเป็นผู้พิจารณา หากคณะกรรมการคัดเลือกผู้สมัครไม่เสนอชื่อตามที่สาขาพรรคการเมืองหรือจังหวัดเสนอรายชื่อมาจะต้องมีมติพิเศษด้วยจำนวนคะแนนเสียงสี่ในห้าของมติของคณะกรรมการคัดเลือกผู้สมัคร โดยจะคัดเลือกให้เหลือเพียงสองรายชื่อเพื่อนำเข้าสู่คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง หากคณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองไม่เลือกรายชื่อตามที่สาขาพรรคการเมืองหรือจังหวัดเสนอรายชื่อมา แต่เลือกรายชื่อจากที่คณะกรรมการคัดเลือกผู้สมัครเสนอมา จะต้องมติพิเศษด้วยจำนวนคะแนนเสียงสี่ในห้าของมติของคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง มิเช่นนั้น ก็จะต้องเลือกรายชื่อจากที่สาขาพรรคการเมืองหรือจังหวัดเสนอมา เพื่อให้เกิดการยึดโยงกับประชาชน

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ สอบถามว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองได้มีการยกเลิกโทษปรับทางปกครองแล้ว ใช่หรือไม่

พันโท สดุดี ภาณุตานนท์ ณ มหาสารคาม ผู้อำนวยการสำนักกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงว่า ในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองได้มีการยกเลิกโทษปรับทางปกครองแล้ว โดยเปลี่ยนเป็นโทษทางอาญาแทน เนื่องจากโทษทางปกครองบังคับคดีไม่ได้

ประธานกรรมการเสนอว่า ควรให้มีโทษปรับทางปกครองควบคู่กับโทษทางอาญา เพื่อสามารถบังคับคดีได้หากผู้กระทำผิดไม่ยินยอมเสียค่าปรับทางปกครอง

นายสุพจน์ ไข่มุกด์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง กล่าวว่า หน้าที่ของพรรคการเมืองที่จะกำหนดในร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองควรกำหนดให้พรรคการเมืองมีหน้าที่ให้ความรู้แก่ประชาชนในทางการเมืองด้วย

นายสมชัย ศรีสุทธิยากร กรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองได้ให้เงินสนับสนุนพรรคการเมืองเพื่อให้ความรู้กับประชาชนในทางการเมืองด้วย

ประธานกรรมการสอบถามว่า การรับสมัครสมาชิกของพรรคการเมืองได้มีการแจ้งต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งด้วยหรือไม่

พันโท สดุดี ภาณุตานนท์ ณ มหาสารคาม ผู้อำนวยการสำนักกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงว่า การรับสมัครสมาชิกของพรรคการเมืองนั้น สมาชิกต้องให้คำยืนยันว่าไม่ได้เป็นสมาชิกของพรรคการเมืองอื่น และยื่นใบสมัครพร้อมหลักฐานตามที่นายทะเบียนพรรคการเมืองกำหนดเมื่อพรรคการเมืองพิจารณาและรับเข้าเป็นสมาชิกพรรคการเมืองโดยชอบด้วยกฎหมายแล้ว ก็จะบันทึกลงในระบบอิเล็กทรอนิกส์และจะส่งใบสมัครพร้อมเอกสารหลักฐานมายังคณะกรรมการการเลือกตั้งในแต่ละไตรมาส จากนั้นคณะกรรมการการเลือกตั้งจะพิจารณาว่า ข้อมูลในระบบอิเล็กทรอนิกส์สอดคล้องกับเอกสารหลักฐานที่ส่งมาหรือไม่ หากสอดคล้องกันก็จะมีกรับรองลายมือชื่อในระบบอิเล็กทรอนิกส์แล้วข้อมูลก็จะถูกนำเข้าสู่ฐานข้อมูลของคณะกรรมการการเลือกตั้ง ซึ่งสันนิษฐานว่าเป็นข้อมูลที่แท้จริงใช้อ้างอิงตามกฎหมายได้

ประธานกรรมการกล่าวว่า การออกแบบร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองของคณะกรรมการการเลือกตั้ง เป็นการกระตุ้นให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองมากขึ้น แต่หากใช้วิธีการปล่อยให้ไปไปตามธรรมชาติโดยชี้ให้ประชาชนเห็นความสำคัญ

เรื่องสิทธิและสิ่งที่ประชาชนจะได้ประโยชน์เพื่อให้เข้าร่วมเป็นสมาชิกพรรคการเมืองจะเหมาะสมหรือไม่ ส่วนเรื่องนโยบายของพรรคการเมืองนั้นจะมีจุดเน้นที่แตกต่างกัน หากห้ามพรรคการเมืองหาเสียงจากนโยบายที่ไม่มีการจัดทำเป็นรายงานส่งไปยังคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในทางปฏิบัติจะทำได้จริงหรือไม่ เนื่องจากพรรคการเมืองจะต้องมีการแข่งขันกันทางนโยบายในการหาเสียง นอกจากนี้ หากคณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนดให้การจัดตั้งพรรคการเมืองดำเนินการได้ยาก จะตอบคำถามของสังคมได้อย่างไรว่าการรวมตัวทางการเมืองเป็นเสรีภาพ และการกำหนดให้ยุบพรรคการเมืองกรณีไม่ส่งผู้สมัครลงสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรแม้ว่าเพียงหนึ่งครั้งจะเป็นเงื่อนไขที่ทำให้เกิดการยุบพรรคการเมืองง่ายขึ้นหรือไม่ และจะมีกลไกอย่างไรในการตรวจสอบการเงินของพรรคการเมืองเพื่อขจัดปัญหาการซื้อเสียง นอกจากนี้ การบังคับให้จัดตั้งสาขาพรรคการเมืองนั้นมีประโยชน์อย่างไร

นายสมชัย ศรีสุทธิยากร กรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า ในการจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง คณะกรรมการการเลือกตั้งพิจารณาจากหลักความเหมาะสมและความพอสมควรแก่กรณีเพื่อก่อให้เกิดผลในทางปฏิบัติได้อย่างแท้จริง ประเด็นต่าง ๆ ที่คณะกรรมการการเลือกตั้งจัดทำเสนอมาให้คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณานั้น มีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กันอย่างเป็นระบบ เช่น การกำหนดให้มีสมาชิกพรรคการเมืองและสาขาพรรคการเมืองก็เพื่อให้เชื่อมโยงกับการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งจะเป็นการสร้างความเข้มแข็งให้แก่พรรคการเมือง ในส่วนของการกำหนดให้มีการเรียกเก็บเงินค่าสมาชิกพรรคการเมืองจำนวนสองร้อยบาทนั้น จะทำให้ประชาชนเกิดความรู้สึกต้องการที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมและผลักดันพรรคการเมืองได้อย่างแท้จริง ในส่วนของนโยบายของพรรคการเมืองนั้น มีการเสนอเพิ่มเติมให้พรรคการเมืองต้องวิเคราะห์และรายงานผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้นโยบายให้ประชาชนรับทราบด้วย เพื่อให้ประชาชนรับรู้และเกิดการวิพากษ์วิจารณ์ได้อย่างกว้างขวาง ในส่วนเงินของพรรคการเมืองนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งตรวจสอบได้ เฉพาะเงินที่อยู่ในระบบที่พรรคการเมืองรายงานมายังคณะกรรมการการเลือกตั้งเท่านั้น ส่วนเงินนอกระบบของพรรคการเมือง หรือนักการเมืองคณะกรรมการการเลือกตั้งไม่สามารถเข้าไปตรวจสอบได้ จึงจำเป็นต้องส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการสอดส่องและสามารถร้องต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ โดยสะดวกและปลอดภัย ส่วนการดำเนินงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งหากไม่มีการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบภายในของคณะกรรมการการเลือกตั้งก็จะทำให้การทำงานไม่เป็นไปในเชิงรุก เพราะสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีรูปแบบในการบริหารจัดการเหมือนกับหน่วยงานราชการทั่วไป ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งอยู่ในระหว่างการออกแบบรูปแบบในการดำเนินงานของคณะกรรมการการเลือกตั้งใหม่ให้เป็นไปในรูปแบบของคณะกรรมการแทนการแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบรวมทั้งเตรียมการรองรับกรรมการการเลือกตั้งที่ต้องเพิ่มขึ้นเป็น ๗ คนด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า การที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญกำหนดเพิ่มจำนวนกรรมการการเลือกตั้งจากเดิมห้าคนเป็นเจ็ดคน เพราะต้องการให้กรรมการการเลือกตั้งอย่างน้อยสามคนทำหน้าที่ในการควบคุมดูแลการซื้อสิทธิขายเสียง และการทุจริตการเลือกตั้ง ส่วนคณะกรรมการการเลือกตั้งจะดำเนินการในรูปแบบของคณะกรรมการหรือแบ่งหน้าที่รับผิดชอบก็เป็นไปตามดุลพินิจของคณะกรรมการการเลือกตั้ง

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า ในเรื่องการซื้อสิทธิขายเสียงนั้นต้องส่งเสริมให้พรรคการเมืองมีส่วนร่วมในการดูแลรับผิดชอบด้วย และยังคงต้องกำหนดให้พรรคการเมืองมีหน้าที่ในการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจให้กับประชาชนเกี่ยวกับการเลือกตั้ง และการป้องกันการทุจริตการเลือกตั้งด้วย และเป็นไปได้หรือไม่ที่จะกำหนดให้เจ้าหน้าที่สืบสวนหรือสอบสวนของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง

และกรรมการการเลือกตั้งเป็นเจ้าพนักงานตามประมวลกฎหมายอาญาด้วย เพื่อให้สามารถจับกุมผู้กระทำความผิดได้ในทันทีเมื่อพบเห็นความผิดซึ่งหน้า

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ กล่าวว่า หากไม่มีกลไกและเครื่องมือที่จะมาควบคุมดูแลเรื่องเงินของพรรคการเมืองได้อย่างเป็นระบบและครอบคลุมก็เป็นการยากที่จะส่งเสริมให้พรรคการเมืองกลายเป็นสถาบันทางการเมือง หากเป็นไปได้อาจกำหนดเพิ่มจำนวนชั้นสูงสุดที่จะบริจาคให้พรรคการเมืองได้เพิ่มขึ้นเพื่อให้เงินนอกระบบเข้ามาอยู่ในระบบมากขึ้นซึ่งจะทำให้ตรวจสอบได้โดยง่าย ในส่วนของระยะเวลาในการหาเสียงนั้น อาจกำหนดห้ามมิให้มีการหาเสียงโดยใช้นโยบายที่กระทบต่อเรื่องสำคัญของประเทศที่เป็นการเอาเปรียบพรรคการเมืองอื่น หากการตั้งพรรคการเมืองเป็นเรื่องที่ดำเนินการได้ง่ายก็อาจส่งเสริมให้กลุ่มการเมืองต่าง ๆ ได้พัฒนาไปสู่การเป็นพรรคการเมืองเพื่อดำเนินการตามอุดมการณ์ของตนเองได้

นายสมชัย ศรีสุทธิยากร กรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า หากพรรคการเมืองยังอาศัยกลุ่มการเมืองในการดำเนินกิจกรรมทางการเมืองที่พรรคการเมืองไม่สามารถดำเนินการได้ และใช้สื่อมวลชนเลือกข้างในการหาคะแนนนิยม รวมทั้งทำทุกวิถีทางไม่ว่าถูกหรือผิดเพื่อให้ได้รับชัยชนะในการเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรก็เป็นเรื่องยากที่จะวางหลักเกณฑ์และกลไกใด ๆ เพื่อมาดำเนินการกับกลุ่มการเมืองและพรรคการเมืองได้ ในส่วนของการซื้อสิทธิขายเสียงนั้นไม่ได้เกิดจากความประสงค์ของพรรคการเมืองหรือนักการเมืองเพียงฝ่ายเดียวแต่ประชาชนส่วนหนึ่งก็มีความประสงค์ที่จะได้เงินจากการเลือกตั้งด้วยเช่นกัน ดังนั้น ในการป้องกันและแก้ไขปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียงนั้นจึงต้องมุ่งเน้นการสร้างความรู้และการมีส่วนร่วมให้แก่ประชาชนเป็นสำคัญ และต้องอาศัยกลไกของสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินเพื่อตรวจสอบเส้นทางการเงินของพรรคการเมืองและนักการเมืองประกอบด้วย

นายธิตินันท์ เชื้อบุญชัย กรรมการ กล่าวว่า เงินในระบบที่พรรคการเมืองหรือนักการเมืองเอาไปใช้จ่ายนอกระบบคณะกรรมการการเลือกตั้งควรตรวจสอบเส้นทางการเงินได้โดยหน่วยงานที่มีหน้าที่เกี่ยวข้องกับเส้นทางการเงิน

นายภัทร คำพิทักษ์ กรรมการ กล่าวว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจร้องขอให้ธนาคารแห่งประเทศไทยรายงานจำนวนเงินที่เข้าไปในแต่ละพื้นที่ว่ามีความผิดปกติมากน้อยเพียงใดในช่วงเลือกตั้งเพื่อใช้เป็นข้อมูลในการตรวจสอบพรรคการเมืองและนักการเมืองในแต่ละพื้นที่ เงินของพรรคการเมืองนั้นหากส่วนใหญ่มาจากการบริจาคก็อาจแก้ไขเพิ่มเติมจำนวนเงินชั้นสูงสุดที่จะบริจาคให้พรรคการเมืองได้เพื่อลดเงินนอกระบบที่จะเข้าสู่พรรคการเมือง ทั้งนี้ อาจกำหนดให้มีการขึ้นทะเบียนหัวหน้าคะแนนของทุกพรรคการเมืองเพื่อให้เงินนอกระบบเข้ามาในระบบมากยิ่งขึ้น

นายอภิชาติ สุจริตานนท์ รองประธานกรรมการ คนที่สอง สอบถามว่า ปัจจุบันเงินกองทุนพัฒนาพรรคการเมืองคงเหลือจำนวนเท่าใด

นายกิตติพล พัทธ์คมเดชาพันธ์ ผู้อำนวยการฝ่ายกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ชี้แจงว่า ปัจจุบันเงินกองทุนพรรคการเมืองเหลืออยู่ประมาณหนึ่งพันล้านบาท

ประธานกรรมการสอบถามว่า โดยปกติกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองจะมีการใช้จ่ายเงินเป็นจำนวนเท่าใดในแต่ละปีงบประมาณ

นายกิตติพล พัทธ์คมเดชาพันธ์ ผู้อำนวยการฝ่ายกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ชี้แจงว่า ในปีงบประมาณหนึ่ง ๆ กองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองจะได้รับงบประมาณจำนวน ๓๐๐ - ๔๐๐ ล้านบาท โดยกองทุนจะมีการใช้จ่ายในปีงบประมาณหนึ่ง ๆ จำนวน ๓๐๐ - ๔๐๐ ล้านบาท ตามที่ได้รับการจัดสรรงบประมาณ

นายสุพจน์ ไช้ภูมิกต์ รองประธานกรรมการ คนที่หนึ่ง สอบถามว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งมีอำนาจเรียกเงินคืนจากพรรคการเมืองที่ถูกศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคได้หรือไม่

นายกิตติพล พัยคมเดชาพันธ์ ผู้อำนวยการฝ่ายกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมือง ชี้แจงว่า ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ ไม่ได้กำหนดให้มีการเรียกเงินคืนจากพรรคการเมืองในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรค เนื่องจากพรรคการเมืองนั้นตั้งขึ้นโดยมีเจตนารับเงินสนับสนุนจากกองทุนเพื่อการพัฒนาพรรคการเมืองโดยเฉพาะไม่ได้มีจุดประสงค์จะจัดตั้งพรรคการเมืองอย่างแท้จริงได้ ดังนั้น พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ จึงกำหนดให้ กรรมการบริหารพรรคทุกคนในพรรคการเมืองจะต้องรับผิดชอบอย่างลูกหนี้ร่วมในกรณีที่มีการเรียกเงินสนับสนุนพรรคการเมืองคืน แต่ที่ผ่านมามีการเรียกเงินคืนได้น้อยกรณีมาก เพราะพนักงานอัยการใช้เวลาในการพิจารณาสำนวนคดีค่อนข้างนานและมีมาตรฐานในการพิจารณาสำนวนคดีแตกต่างกัน

พันโท สดุดี ภาณุตานนท์ ณ มหาสารคาม ผู้อำนวยการสำนักกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงเพิ่มเติมว่า ในการแก้ปัญหาดังกล่าวจึงได้มีการเสนอในร่างมาตรา ๘๑ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง โดยกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถเรียกเงินคืนจากพรรคการเมืองได้โดยไม่มีกำหนดอายุความ และความในร่างมาตรา ๑๔๗ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองก็ยังคงกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งสามารถดำเนินคดีเพื่อเรียกเงินคืนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๐ ต่อไปได้จนกว่าจะแล้วเสร็จ

นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์ กรรมการ สอบถามว่า คนต่างชาติสามารถบริจาคเงินให้แก่พรรคการเมืองในประเทศไทยได้หรือไม่ และในกรณีที่มีการบริจาคเงินให้แก่พรรคการเมือง พรรคการเมืองหรือผู้ที่บริจาคจะต้องรายงานต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งหรือไม่ และในกรณีที่มีการบริจาคเงินนอกระบบให้แก่พรรคการเมืองซึ่งเป็นจำนวนเกินกว่าที่กฎหมายกำหนดไว้จะมีมาตรการในการดำเนินการอย่างไร

นายสมชัย ศรีสุทธิยากร กรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า พรรคการเมืองไม่สามารถรับเงินบริจาคจากคนต่างชาติได้เพราะกฎหมายกำหนดห้ามไว้อย่างชัดเจน ส่วนคนไทยหรือนิติบุคคลไทยสามารถบริจาคเงินให้แก่พรรคการเมืองได้สูงสุดไม่เกินสิบล้านบาท โดยพรรคการเมืองที่ได้รับเงินบริจาคจะต้องรายงานให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทราบทุกเดือน ในส่วนของตรวจสอบการใช้จ่ายเงินนอกระบบ คณะกรรมการการเลือกตั้งจำเป็นต้องขอความช่วยเหลือไปยังสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินซึ่งเป็นหน่วยงานที่มีความเชี่ยวชาญพิจารณาตรวจสอบเป็นรายกรณี

นายภูมรัตน์ ทักษาดิพงษ์ กรรมการ สอบถามว่า ในกรณีที่พรรคการเมืองรายงานรายได้ของพรรคการเมืองต่อคณะกรรมการการเลือกตั้งเป็นเท็จกฎหมายกำหนดบทลงโทษไว้หรือไม่

พันโท สดุดี ภาณุตานนท์ ณ มหาสารคาม ผู้อำนวยการสำนักกิจการพรรคการเมืองและการออกเสียงประชามติ ชี้แจงว่า กรณีที่ผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรปกปิดบัญชีค่าใช้จ่ายในการเลือกตั้งจะมีโทษทางอาญา และอาจถูกเพิกถอนสิทธิเลือกตั้งด้วย ในส่วนของพรรคการเมืองจะต้องส่งงบการเงินรายปีมาให้คณะกรรมการการเลือกตั้ง และคณะกรรมการการเลือกตั้งก็จะให้ผู้ที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญจากหน่วยงานต่าง ๆ เช่น กรมบัญชีกลาง สำนักงานคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน หรือสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน เป็นต้น เข้ามาช่วยในการพิจารณาตรวจสอบเมื่อตรวจสอบแล้วเสร็จก็จะแจ้งให้สาธารณชนรับทราบ

นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการ กล่าวว่า ในขณะที่ตนเองเป็นกรรมการการเลือกตั้งได้ส่งเรื่องไปให้สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินตรวจสอบเส้นทางทางการเงินของพรรคการเมืองและนักการเมืองหลายราย แต่สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการฟอกเงินไม่ได้ดำเนินการตรวจสอบและรายงานมายังคณะกรรมการการเลือกตั้งเลย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในเรื่องของการติดตามเส้นทางทางการเงินและการใช้จ่ายเงินนอกระบบของพรรคการเมืองและนักการเมืองนั้นจำเป็นต้องหากกลไกและเครื่องมือที่เหมาะสมในการจัดการ ทั้งนี้อาจตั้งเจ้าหน้าที่พิเศษที่มีความเชี่ยวชาญเกี่ยวกับการเงินเข้ามาทำหน้าที่ในการหาข้อมูลเกี่ยวกับเส้นทางทางการเงินของพรรคการเมืองและนักการเมือง ในส่วนของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดทราบว่าบางส่วนใช้อำนาจหน้าที่ในการจัดการและควบคุมดูแลการเลือกตั้งโดยไม่สุจริตจึงต้องออกแบบกลไกและเครื่องมือในการกำกับดูแลกรณีดังกล่าวด้วย

นายสมชัย ศรีสุทธิยากร กรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งเคารพต่อการพิจารณาจัดทำร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญไม่ว่าคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาจัดทำเป็นอย่างใด คณะกรรมการการเลือกตั้งก็พร้อมที่จะดำเนินการตาม ทั้งนี้ ประเด็นสำคัญที่คณะกรรมการการเลือกตั้งเห็นว่ามีความสำคัญที่ควรสร้างกลไกให้เกิดขึ้น คือ การทำให้พรรคการเมืองกลายเป็นสถาบันทางการเมือง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการกระบวนการคัดสรรผู้สมัครรับเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการควบคุมนโยบายหาเสียงของพรรคการเมืองไม่ให้เกิดความเสียหายต่อประเทศชาติในระยะยาว ในกรณีที่เจ้าหน้าที่ของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งทำให้เกิดปัญหาในการจัดการการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งจะดูแลให้เข้มงวดมากยิ่งขึ้น ในส่วนของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดนั้นมีมุมมองที่แตกต่างกันสองฝ่ายคือ ฝ่ายหนึ่งเห็นว่าควรใช้ในพื้นที่เพราะในการจัดการการเลือกตั้งจำเป็นต้องอาศัยบุคลากรในพื้นที่เป็นสำคัญส่วนอีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่าคนในพื้นที่จะมีความเชื่อมโยงกับนักการเมืองในพื้นที่จึงไม่ควรให้จัดการเลือกตั้ง ในประเด็นนี้จึงต้องพิจารณาจากหลักความเหมาะสมเพื่อวางกลไกและออกแบบองค์ประกอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

ประธานกรรมการสอบถามว่า ในระหว่างที่ไม่มีการจัดการการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีอำนาจหน้าที่อะไร

นายสมชัย ศรีสุทธิยากร กรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า ในระหว่างที่ไม่มีการจัดการการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจะไม่มีการดำเนินงานในส่วนของการจัดการการเลือกตั้งซึ่งเป็นงานหลักโดยปัจจุบันจังหวัดที่มีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีเพียง ๑๔ จังหวัดเท่านั้น ส่วนอีก ๖๓ จังหวัดยังไม่มีแต่งตั้ง

ประธานกรรมการสอบถามว่า ในช่วงระหว่างการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีอำนาจหน้าที่อย่างไร

นายสมชัย ศรีสุทธิยากร กรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า ในช่วงระหว่างการจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจะมีอำนาจหน้าที่ในการอำนวยความสะดวกเลือกตั้งภายในจังหวัดและควบคุมดูแลปฏิบัติหน้าที่ของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง

ประธานกรรมการสอบถามว่า ในแง่มุมของการป้องกันและปราบปรามการทุจริตการเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดและคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้งดำเนินการได้ผลเป็นที่ประจักษ์เพียงใด

นายสมชัย ศรีสุทธิยากร กรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า ในส่วนขององค์ประกอบของ คณะกรรมการเลือกตั้งประจำจังหวัดและคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำเขตเลือกตั้ง เห็นว่าไม่ควร ประกอบด้วยข้าราชการระดับสูงภายในจังหวัด เนื่องจากข้าราชการบางคนอาจมีความเชื่อมโยงกับ นักการเมืองในพื้นที่ซึ่งจะทำให้ไม่กล้าที่จะดำเนินการในเชิงรุกเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตเลือกตั้ง ปัจจุบันคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ออกแบบองค์ประกอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ใหม่โดยให้มีสัดส่วนของภาคประชาสังคมจำนวนสองคน เพื่อให้ภาคประชาสังคมและประชาชนในพื้นที่มีส่วนในการกำกับการทำงานของสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมากยิ่งขึ้น

นางจุรี วิจิตรวาทการ กรรมการ สอบถามว่า มีความจำเป็นหรือไม่ที่จะต้องตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเป็นการถาวร เพื่อให้ทำหน้าที่ดูแลและควบคุมการเลือกตั้งเฉพาะครั้ง และเป็นไปได้หรือไม่ที่จะกำหนดให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดต้องมาจากจังหวัดอื่น ๆ เพื่อทำให้เกิดความเป็นกลางในการจัดการเลือกตั้ง

นายสมชัย ศรีสุทธิยากร กรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ยังมีความจำเป็น แต่อาจมีการปรับเปลี่ยนองค์ประกอบของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดให้ ปลอดภัยจากการแทรกแซงของฝ่ายการเมือง และต้องสนับสนุนให้มีการทำงานเชิงรุกมากขึ้น ไม่ใช่มีหน้าที่ เพียงดำเนินการควบคุมและกำกับดูแลการจัดการเลือกตั้งให้เสร็จไปเท่านั้น ดังนั้น หากไม่มีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดอาจเกิดผลเสียอันกระทบต่อการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นซึ่งมีการเลือกตั้งบ่อยครั้ง ซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีหน้าที่ในการควบคุมดูแลการจัดการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น ด้วย และหากนำหลักคิดที่ให้มีคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดที่แต่งตั้งขึ้นเฉพาะกิจเพื่อทำหน้าที่ เฉพาะช่วงที่มีการเลือกตั้ง และให้สิ้นสภาพไปหลังจากการเลือกตั้งเสร็จสิ้นนั้น อาจส่งผลทำให้ได้คนที่ไม่มี ประสิทธิภาพเกี่ยวกับการเลือกตั้งเข้ามาเป็นคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ประกอบกับ ระยะเวลาสองเดือน ก่อนถึงวันเลือกตั้ง เป็นระยะเวลาที่สั้นที่คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ที่แต่งตั้งขึ้นจะไม่สามารถเรียนรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งได้อย่างรอบด้าน และอาจถูกครอบงำโดยสำนักงาน คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด

ประเด็นที่ควรกำหนดให้มีกลไกในการป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียงนั้น จะเห็นได้ว่าคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีส่วนสำคัญในการป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียง ซึ่งการทำงานจะต้องเน้นการทำงานในเชิงรุกให้มากขึ้น แต่เนื่องจากตัวคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัด ส่วนมากแต่งตั้งจาก ข้าราชการภายในจังหวัดนั้นๆ ตัวกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจึงมีงานประจำที่ต้องทำอยู่แล้ว ดังนั้น ตัวกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดจึงไม่กล้าที่จะทำงานในเชิงรุกเกี่ยวกับการรณรงค์ในเรื่องการป้องกัน ซื้อสิทธิขายเสียงมากเท่าที่ควร ประกอบกับตนเป็นข้าราชการประจำอยู่ภายใต้การกำกับดูแลของ ฝ่ายบริหารจึงทำให้เกิดความเกรงกลัวไม่กล้าทำงานในเชิงรุก

สำหรับการเสนอให้มีการเปลี่ยนธนบัตรในช่วงที่มีการเลือกตั้งเพื่อป้องกันการซื้อสิทธิขายเสียงนั้น เห็นว่าเป็นการแก้ไขปัญหาที่ปลายเหตุ ซึ่งการแก้ไขปัญหาการซื้อสิทธิขายเสียงควรใช้วิธีสร้างความรู้ ความเข้าใจให้กับประชาชนเข้าใจถึงสิทธิของตนในการใช้สิทธิเลือกตั้ง ในทางกลับกันต้องมีมาตรการในการ นำคนที่กระทำทุจริตการเลือกตั้งมาลงโทษอย่างจริงจัง

ประธานกรรมการกล่าวว่า ปัจจุบันสำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งมีเจ้าหน้าที่และบุคลากร จำนวนประมาณสองพันคน นอกจากการดูแลการจัดการเลือกตั้งระดับชาติแล้ว ยังมีเจ้าหน้าที่ในการดูแล การจัดการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นอีกด้วย จึงส่งผลทำให้การทำงานในการตรวจสอบการทุจริตเลือกตั้ง เป็นไปอย่างล่าช้าและไม่เต็มประสิทธิภาพ ซึ่งในความเป็นจริงการจัดการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่นนั้น

เจ้าหน้าที่ส่วนกลางก็มีได้ลงไปดำเนินการจัดการเลือกตั้งด้วยตัวเอง แต่ได้มอบหมายให้ปลัดองค์การบริหารส่วนท้องถิ่นของแต่ละท้องถิ่นนั้นๆ เป็นผู้อำนวยการจัดการเลือกตั้ง ดังนั้น ในการเลือกตั้งระดับท้องถิ่นควรให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมอบหมายให้หน่วยใดหน่วยงานหนึ่งภายในจังหวัดนั้นๆ เป็นผู้ดำเนินการจัดการเลือกตั้งในระดับท้องถิ่น โดยให้คณะกรรมการการเลือกตั้งมีหน้าที่เพียงคอยตรวจสอบว่าการจัดการเลือกตั้งดังกล่าวเป็นไปโดยสุจริตเที่ยงธรรม และชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ น่าจะเป็นวิธีที่ทำให้คณะกรรมการการเลือกตั้งทำงานด้านการตรวจสอบเกี่ยวกับการเลือกตั้งได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

องค์ประกอบที่มาของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดนั้น ควรห้ามไม่ให้ข้าราชการเข้ามาเป็นดำรงตำแหน่ง และการแต่งตั้งคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดควรแยกให้ชัดเจนว่ามีที่มาจากภาคส่วนใดบ้าง ซึ่งอาจมีสัดส่วนมาจากภาคประชาสังคมจำนวนเจ็ดสิบเจ็ดคนมาจากสัดส่วนองค์กรชุมชนจำนวนเจ็ดสิบเจ็ดคนมาจากคนที่มีความรู้ด้านการปกครองจำนวนเจ็ดสิบเจ็ดคนมาจากผู้มีความรู้ด้านการศึกษาจำนวนเจ็ดสิบเจ็ดคนและมาจากผู้มีความรู้ด้านอื่นๆ อีกจำนวนเจ็ดสิบเจ็ดคน เป็นต้น โดยให้คณะกรรมการการเลือกตั้งดำเนินการคัดเลือกบุคคลจากภาคส่วนต่างๆ ไว้ล่วงหน้า เมื่อมีการเลือกตั้งเกิดขึ้นครั้งใดก็ให้ดำเนินการจับสลากว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดคนใดจะไปทำหน้าที่ควบคุมการจัดการเลือกตั้งยังจังหวัดใด เพื่อเป็นการป้องกันมิให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดเกิดความเกรงกลัวต่ออิทธิพลในพื้นที่ และในระหว่างที่ไม่มี การจัดให้มีการเลือกตั้งก็ให้ดำเนินการจัดฝึกอบรมความรู้เกี่ยวกับการเลือกตั้งไปล่วงหน้า ซึ่งการจัดอบรมดังกล่าวจะทำให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดมีความรู้ในการควบคุมการจัดการเลือกตั้งเป็นอย่างดี

นายสมชัย ศรีสุทธิยากร กรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงการดำเนินการให้มีการจับสลากว่า คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดคนใดจะไปควบคุมการจัดการเลือกตั้งยังจังหวัดใดนั้น ในทางปฏิบัติอาจเป็นไปได้ยาก เนื่องจากการให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดไม่สังกัดพื้นที่และสามารถสับเปลี่ยนหมุนเวียนได้นั้น วิธีการดังกล่าวจะมีปัญหาในทางปฏิบัติได้ กล่าวคือ หากตัวคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดคนใดมีภูมิลำเนาอยู่ที่กรุงเทพมหานครแต่จับสลากได้ให้ไปปฏิบัติหน้าที่ควบคุมการจัดการเลือกตั้งยังจังหวัดนครพนม ซึ่งการทำหน้าที่ควบคุมการจัดการเลือกตั้งนั้น มีระยะเวลาสองเดือน ซึ่งเห็นได้ว่าตัวกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดคนดังกล่าวไม่สามารถที่จะไปประจำในจังหวัดที่จับสลากได้ เนื่องจากตนมีหน้าที่การทำงานและภูมิลำเนาอยู่ในอีกจังหวัดหนึ่ง ดังนั้น การให้คณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดไม่สังกัดพื้นที่และสามารถสับเปลี่ยนหมุนเวียนได้นั้น จะมีปัญหาในทางปฏิบัติและเป็นอุปสรรคต่อการปฏิบัติหน้าที่เป็นอย่างมาก

สำหรับการตรวจสอบการทุจริตการเลือกตั้งนั้น หากมีการสร้างความเข้มแข็งให้กับองค์กรภาคเอกชน และภาคประชาสังคมทำงานในเชิงรุก โดยร่วมมือกับภาคราชการ ซึ่งองค์กรเหล่านี้จะสามารถช่วยเหลือในการตรวจสอบและให้ข้อมูลเกี่ยวกับการทุจริตการเลือกตั้งแก่คณะกรรมการการเลือกตั้งได้เป็นอย่างดี อันส่งผลให้คณะกรรมการการเลือกตั้งปฏิบัติหน้าที่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและรวดเร็วมากยิ่งขึ้น

นายภัทระ คำพิทักษ์ กรรมการ สอบถามคณะกรรมการการเลือกตั้ง ในประเด็นดังต่อไปนี้

ประเด็นที่หนึ่ง เนื่องจากร่างรัฐธรรมนูญนี้ส่งเสริมให้พรรคการเมืองเป็นสถาบันทางการเมืองที่มีความเข้มแข็งและทำให้ประชาชนรู้สึกเป็นเจ้าของพรรคการเมืองที่ตนเป็นสมาชิกพรรคอยู่ ดังนั้น กองทุนที่อุดหนุนจากรัฐยังมีความจำเป็นหรือไม่

ประเด็นที่สอง คณะกรรมการการเลือกตั้งเคยส่งเจ้าหน้าที่ไปร่วมประชุมและสังเกตการณ์ในการประชุมของพรรคการเมืองต่างๆ หรือไม่ เนื่องจากอาจมีการประชุมเพื่อเตรียมการทุจริตการเลือกตั้งในการประชุมพรรคก็ได้

ประเด็นที่สาม คณะกรรมการการเลือกตั้งได้นำข้อมูลเกี่ยวกับผลการเลือกตั้งไปดำเนินการสังเคราะห์ข้อมูล โดยแยกรายละเอียดเกี่ยวกับผู้ที่ใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งหรือไม่

นายสมชัย ศรีสุทธิยากร กรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า การสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับการเลือกตั้งในลักษณะการจำแนกเกี่ยวกับเพศ อายุ หรือคนที่นับถือศาสนาที่แตกต่างกันมีแนวคิดในการเลือกตั้งอย่างนั้น ปัจจุบันไม่สามารถที่จะสังเคราะห์ข้อมูลได้อย่างละเอียด เนื่องจากการเลือกตั้งของประเทศไทยเป็นความลับ อย่างไรก็ตาม ในอนาคตอาจมีวิธีการสังเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับผลการเลือกตั้งได้ โดยแบ่งออกเป็นสองวิธี ดังนี้

วิธีที่หนึ่ง เปลี่ยนวิธีลงคะแนน โดยให้นำเครื่องลงคะแนนเสียงแบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ เนื่องจากข้อมูลทุกอย่างของผู้มาใช้สิทธิเลือกตั้งจะปรากฏอยู่ในเครื่องลงคะแนนเสียงแบบอิเล็กทรอนิกส์ทั้งหมด แม้กระทั่งผลในการลงคะแนนของผู้มาใช้สิทธิคนดังกล่าวก็สามารถที่จะรู้ได้ว่าลงคะแนนอย่างไร

วิธีที่สอง ให้ดำเนินการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับผลการเลือกตั้ง โดยจะทำในลักษณะการทำโพล หรือการวิจัยก่อนการเลือกตั้ง โดยวิธีการสุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นหน้าที่ของสถาบันการศึกษาต่างๆ หรือภาคเอกชนที่ต้องมีการพัฒนารูปแบบของการทำโพล ให้มีคุณภาพมากยิ่งขึ้น และไม่ควรมุ่งทำโพลโดยอาศัยปัจจัยเพียงแค่ตัวแปรตามแต่เพียงอย่างเดียว แต่ควรคำนึงถึงตัวแปรอิสระด้วย อย่างไรก็ตาม การทำวิจัยแล้วสังเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลผลการเลือกตั้งดังกล่าว อาจเป็นปัญหาที่สร้างความแตกแยกในสังคมได้

สำหรับการส่งเสริมนวัตกรรมใหม่เกี่ยวกับการเลือกตั้งนั้น เมื่อคราวที่จัดให้มีการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ ที่ผ่านมา คณะกรรมการการเลือกตั้งได้นำระบบเครื่องอ่านบัตร (card reader) มาใช้ในการลงคะแนนออกเสียงประชามตินอกเขต โดยได้ทดลองใช้ในจังหวัดปราจีนบุรี และจังหวัดลพบุรี ซึ่งการนำวิธีการดังกล่าวมาใช้จะทำให้ทราบผลว่า มีผู้มาใช้สิทธิลงคะแนนเสียงแล้วก็เปอร์เซ็นต์ของผู้มีสิทธิเลือกตั้งทั้งหมด ซึ่งในอนาคตจะนำระบบเครื่องอ่านบัตรมาใช้ในการเลือกตั้งนอกเขตจังหวัดในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และหากประเทศไทยมีความพร้อมในอนาคตจะนำเครื่องลงคะแนนเสียงแบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการเลือกตั้งอีกด้วย

ประธานกรรมการกล่าวว่า ในอนาคตหากจะนำเครื่องลงคะแนนเสียงแบบอิเล็กทรอนิกส์มาใช้ในการเลือกตั้งนั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งจะต้องมีความมั่นใจว่าการใช้เครื่องลงคะแนนเสียงแบบอิเล็กทรอนิกส์นั้น จะไม่มีผู้ที่สามารถปรับแก้หรือดัดแปลงโปรแกรมคอมพิวเตอร์โดยไม่ถูกต้องตามกฎหมาย (hack) เพื่อเปลี่ยนแปลงผลการเลือกตั้งได้

นายนรชิต สิงหเสนี โฆษกกรรมการ สอบถามว่า เมื่อคราวการออกเสียงประชามติร่างรัฐธรรมนูญ เมื่อวันที่ ๗ สิงหาคม ๒๕๕๙ เหตุใดผู้มาใช้สิทธิออกเสียงประชามติต้องมีการพิมพ์ลายนิ้วมือด้วย

นายสมชัย ศรีสุทธิยากร กรรมการการเลือกตั้ง ชี้แจงว่า เหตุที่มีการให้ผู้มาใช้สิทธิพิมพ์ลายนิ้วมือลงในส่วนบนของบัตรออกเสียงประชามตินั้น คณะกรรมการการเลือกตั้งมีวัตถุประสงค์อยู่สองประการ คือ

วัตถุประสงค์ที่หนึ่ง เพื่อเป็นการแสดงสัญลักษณ์ในตัวบุคคลว่าได้มีการมาใช้สิทธิออกเสียงประชามติแล้ว เพื่อป้องกันการมาใช้สิทธิเลือกตั้งซ้ำซ้อน

วัตถุประสงค์ที่สอง เพื่อเป็นการหวังผลในทางจิตวิทยาว่า เมื่อผู้ที่ใช้สิทธิแล้วประชาชนจะมีสัญลักษณ์ปรากฏอยู่ที่ตัวของบุคคลดังกล่าว และผู้ที่ใช้สิทธิแล้วสามารถนำสัญลักษณ์ดังกล่าวไปโพสต์ผ่านสื่อโซเชียลต่างๆ ในเชิงสัญลักษณ์แห่งความภาคภูมิใจในการมาใช้สิทธิ ในขณะที่เดียวกันก็เป็นการรณรงค์ให้บุคคลอื่นออกมาใช้สิทธิออกเสียงประชามติ และทำให้ประชาชนตื่นตัวในทางการเมืองมากยิ่งขึ้นอีกด้วย

ประธานกรรมการมอบหมายให้เลขาธิการกรรมการไปเตรียมศึกษาประเด็นต่างๆ ที่มีความสำคัญ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมืองที่เสนอโดยคณะกรรมการการเลือกตั้ง แล้วนำประเด็นดังกล่าวเสนอต่อที่ประชุมเพื่อพิจารณาต่อไป และกล่าวขอบคุณคณะกรรมการการเลือกตั้ง ที่ได้มาให้ข้อมูลและตอบข้อซักถามเกี่ยวกับประเด็นต่างๆ ของร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ในส่วนที่เกี่ยวข้อง

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

๔.๑ ที่ประชุมมีมติแต่งตั้งคณะอนุกรรมการตรวจพิจารณابันทึกเจตนารมณ์ร่างรัฐธรรมนูญ ประกอบด้วย

๑. นายศุภชัย ยาวะประภาษ	ประธานอนุกรรมการ
๒. นายภัทร คำพิทักษ์	อนุกรรมการ
๓. นายอมร วาณิชวิวัฒน์	อนุกรรมการ
๔. นายอุดม รัฐอมฤต	อนุกรรมการ
๕. นางสาววลัยพร ภารา	อนุกรรมการและเลขาธิการ

โดยให้คณะอนุกรรมการ มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

๑. พิจารณาศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์ และปรับปรุงแก้ไขบันทึกเจตนารมณ์ร่างรัฐธรรมนูญ ให้มีความถูกต้องสมบูรณ์ตรงตามเจตนารมณ์ในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญของคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญ

๒. ปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ ตามที่คณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญมอบหมาย

๔.๒ ที่ประชุมมีมติให้นัดประชุมคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญครั้งต่อไปในวันจันทร์ ที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๙ เวลา ๑๑.๓๐ นาฬิกา ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

เมื่อประชุมเป็นเวลาพอสมควรแล้ว ประธานกรรมการได้กล่าวขอบคุณผู้เข้าร่วมประชุมและ กล่าวปิดการประชุม

เลิกประชุมเวลา ๑๖.๔๕ นาฬิกา

นางสาววรินทร์ทร ปณิธานธรรม

วิทยากรชำนาญการ

นายเฉลิมศักดิ์ ใจขำนิ

วิทยากรชำนาญการ

นายเผ่าพันธุ์ นวลสง

นิติกรชำนาญการ

ผู้จัดบันทึกการประชุม

นางสาวจินดารักษ์ แสงกาญจนวนิช

ผู้บังคับบัญชากลุ่มงานบริการเอกสารอ้างอิง

สำนักกรรมการธิการ ๒

ผู้ตรวจทาน

เอกพล ยุทธนากรชัย/พิมพ์